

Jak dobře umíte anglicky?

Zkuste se zdarma otestovat, výsledky vám pošleme do 5 minut.

Dvouleté dítě ve školce? Každý extrém je špatný. Univerzální normy také.

By Simindr, in Společnost on 15.2.2018. Tagged with: large

Opět se rozhořela celospolečenská debata na téma, zda dvouleté děti patří do školky. Část parlamentních zástupců konzervativních stran totiž [chce zrušit nedávno přijatou povinnost školek](#) brát od roku 2020 děti do školech povinně. A jak už to tak bývá, diskuse je plná extrémních pozic, nesmyslných argumentů a nesystémového postupu. Což ovšem byla i ve chvíli, kdy povinnost dvouleté děti přijímat byla uzákoněna.

Na jedné straně je kategorický konzervativní přístup, že dvouleté děti do školky nepatří, který ovšem nezastává jen ODS v čele s neaktivnějším kritikem úpravy Václavem Klausem mladším, ale [dokonce i zástupci Pirátů](#):

” Také Pirátka Lenka Kozlová, která zasedá ve školském výboru, hodlá oba návrhy podpořit. „Nejen já, ale i značná část odborné veřejnosti si myslí, že dítě do tří let by nemělo navštěvovat hromadná zařízení,“ řekla. A předškoláci by pak podle ní měli podstupovat vyšetření v poradenských zařízeních a jen podle doporučení by měli mít povinnost do mateřinky poslední rok před školou chodit.

„Dvouleté dítě do školky nepatří, má být pořád s mámou!“ Zní nejčastěji (a nejčastěji od mužů, kteří říkají pouze matkám, nikoliv oběma rodičům, jak se mají správně chovat), skoro jako by děti do tří let nemohly od mámy na krok, a role otců, prarodičů, širokého příbuzenstva, přátel a blízkého okolí jako by v takovém ideálním konzervativním světě neexistovala. Představa bytí i jen na částečný úvazek pracující matky, která by na několik hodin denně spustila zrak ze svých ratolestí v konzervativních vyvolává apokalyptické představy. Pro srovnání [zkušenosti otce na rodičovské říkají z praxe něco úplně odlišného](#):

” V debatě o tom, patří-li dvouleté děti do školky, či ne, se to projevilo tím, že „zachránčům“ nebohatých dětí odkládaných do školek otcovská náruč na mysl ani nepřišla. Osobně můžu říct, že dneska už mi otcové, kteří nechávají péči o své malé děti na matkách, vyloženě pijí krev. Nejenže je to nespravedlivé k ženám a dětem, je to i hloupé, protože do značné míry dobrovolně přistupují na riziko, že už nikdy nenajdou cestu ke svým dětem. Zlaté časy před neolitickou revolucí, kdy otcové mohli přebrat výchovu synů aspoň na počátku puberty a učit je lovit, jsou pryč. Pryč je i doba, kdy se otci vykal, líbala se mu ruka a on s dětmi zůstával jako potenciálně trestající superego, které se potomci snažili až do smrti potěšit. Industriální společnost a moderní psychologie nás společně zbavily patriarchy.

Je mimochodem pikantní, že největším parlamentním obhájcem tohoto tradičního přístupu k rodinným vztahům, který má odvalu ostatním rodičům říkat, co je pro ně dobré a jak se mají správně chovat, dokáže být i člověk, který stabilní prostředím svým dětem vytváří už druhým rozvádějícím se manželstvím. Což je samozřejmě jeho věc, pokud by on sám neměl ambice mluvit do života jiným.

Druhým hlasitým bojovníkem za práva dětí proti jejich matkám je takzvaný specialista na výchovu dětí Marek Herman, dlouholetý lobbista, mezi jehož zaměstnavatele či klienty patřila dříve největší tabáková firma nebo dodnes hazardní průmysl, jehož zájmy úspěšně obhajoval při novém zákoně o hazardu. Marek Herman je [nositel instantních životních imperativů](#) v duchu konce 19. století a důkazní materiál pro svá tvrzení většinou nepotřebuje. Ovšem nejzábavnější bylo, že když spolu se svým kolegou psal na ministerstvo proti tomuto opatření [petici](#), neváhal se zaštiťovat i matkami samoživitelkami – tedy těmi, které zajišťují příjem rodiny, a asi to nemohou dělat při stoprocentní péči o dítě a každá pomocná ruka je pro ně dobrá.

” Posíláme tuto petici, abychom Vám jasně řekli, že s tímto zákonem nesouhlasíme a uděláme všechno, co bude v našich silách, aby došlo k jeho změně. Nechceme, aby se dvouleté děti do mateřských škol přijímaly.

Píšeme jménem rodičů a prarodičů. Píšeme za svobodné matky a samoživitelky. Píšeme za přetížené učitelky, které mají náročnou a zodpovědnou práci a kterým jste Vy tímto zákonem ještě více naložila. A hlavně píšeme za malé dvouleté děti, které se nemohou bránit.

Když tento pravicově konzervativní přístup z levicových pozic [označuje za sociální inženýrství levičák](#), může to vyvolat úsměv, nicméně v tomto případě je to výstižné. A argumentace Petra Bittnera svobodou volby (naproti uplatňované moci státu či mužů nad ženami) je případná:

” Dvouleté děti jsou v téhle nechutné frašce jen rukojmí lidí, kteří se bojí, že se to špatně zprocesuje. V horším druhém případě pak těch, kteří si do nich projektují své rozhořčení nad rozpadem tradiční společnosti. Aby bylo jasno, nikomu nejde o to hnát ženy co nejdřív do práce. Upřednostnit domácí péči o dítě i třetí rok je svobodné rozhodnutí a mělo by být zachováno. Ostatně novela školského zákona jej nijak nenarušuje.

A velice dobře ho doplňuje [Zuzana Vlasatá v jednom z nejlepších textů na toto téma](#):

” Strávit s dítětem nepřetržitě první roky života může být pro někoho to nejlepší a nejsmysluplnější rozhodnutí. Je skvělé, že to naše společnost umožňuje. Z vymoženosti se však nesmí stát nástroj vydírání, ani citového. Někdo má pro své rozhodnutí svěřit dítě na pár hodin týdně jiné osobě či instituci stejně dobré a legitimní důvody jako ten, kdo se rozhodne naopak.

Jestliže bývá kardinálním argumentem konzervativců to, že matka ví srdcem, jak se o dítě nejlépe postarat, proč zpochybňovat, že jí to srdce poradilo vybrat mu dobré jesličky. Aby se mohla věnovat i sama sobě a své budoucnosti, která je i budoucností jejího dítěte.

Třeba z obav, aby dítě měla stále kam vést, až začne brát rozum, aby neztrácela důstojnost a sebedůvěru. Třeba ze stresu z toho, že na ni zbytek světa, zatímco bude prát plíny, zapomene. Všechny podobné argumenty jsou legitimní, jsou-li na stole. Tak se radši bavme o tom, jak zařídít, aby kvalitní jesličky nestály přes deset tisíc měsíčně.

” „Pro některé děti i rodiče jsou jesle dobrá alternativa i v tomto věku, ovšem každý je originál a nelze dle mého obecně říct, že jesle jsou pro každého dobře. Osobně si myslím, že pro některé rodiče a děti je dobré nebýt pořád spolu už před třetími narozeninami dítěte. Nicméně pokud mají děti v jeslích těžší adaptaci (více pláčou), je potřeba hledat s rodiči cestu, jak adaptaci dítěti i jim usnadnit,“ řekla iDNES.cz Pivoňková.

Při konfrontaci ideologických komentářů s realitou většinou stejně nakonec diskuse končí u toho, že každé dítě je trochu jiné a potřebuje něco jiného a že sociální podmínky rodinu stejně často nutí postupovat jinak, než by si představovala v ideálním případě. Bylo by vhodné, aby se do toho, jak má kdo žít svůj život, ideologie přestala promítat, protože tuto velice důležitou a praktickou debatu jen zatěžuje naprosto nesmyslnými úvahami.

Pokud bereme jako nejdůležitější, že hlavní rolí státu by v této věci mělo být co nejvíce umožnit rodičům při výchově dětí co největší svobodu volby a co nejpružnější podmínky

pro to, aby komplikovanou roli zvládli, pak je třeba se zaměřit na čistě praktické otázky – financování a způsob realizace. Financování je rolí ministerstva školství a nechme ho pro teď stranou, ovšem způsob realizace si probrání zaslouží. A je třeba říci, že tady kritici zákonného opatření zavádějícího povinnost pro školky pečovat o dvouleté děti skutečně mají v něčem pravdu.

Rozhodnutí je sice na rodičích a zvyšuje jim možnost volby, ovšem povinnost naráží na kapacitu školek, některé měly ještě nedávno problém vyhovět i všem tříletým dětem. Což se možná dá dlouhodobě vyřešit posílením financí či nabráním pedagogů. Ovšem mnohem větší výzvou je fakt, že režim dvouletých a pěti či šestiletých dětí dokáže být velice odlišný, jejich schopnosti také a péče o ně nesouměřitelná. Dvouleté děti jsou mnohem méně samostatné a jejich kompatibilita se staršími spolužáky se s nižším věkem snižuje, naopak se extrémně zvyšují nároky na pedagogy a péče o nejmenší často znamená omezení programu či aktivit pro ty starší. Jak uvádí [ředitelka vzdělávání jeslí a školek Bambino a Square Lucie Pivoňková](#):

„Pro některé děti i rodiče jsou jesle dobrá alternativa i v tomto věku, ovšem každý je originál a nelze dle mého obecně říct, že jesle jsou pro každého dobře. Osobně si myslím, že pro některé rodiče a děti je dobré nebýt pořád spolu už před třetími narozeninami dítěte. Nicméně pokud mají děti v jeslích těžší adaptaci (více pláčou), je potřeba hledat s rodiči cestu, jak adaptaci dítěti i jim usnadnit.“

Popřípadě [jíný hlas zaznamenaný na iDNES.cz](#):

Podle Asociace lesních mateřských škol by rodiče měli mít možnost dát své dvouleté děti do školky, ale pouze pokud pro to stát vytvoří podmínky.

„S povinností přijímat dvouleté děti do školek nesouhlasíme, protože podmínky většiny školek na to nejsou připravené. Pokud necháme dvouleté dítě ve třídě s více než dvaceti dalšími, vystavíme stresu dítě i učitelky,“ říká předsedkyně Asociace lesních školek Tereza Valkounová.

Paušální nastavení a povinnost klade na školky takové nároky, které mohou působit naopak kontraproduktivně z hlediska ostatních starších dětí. Jak píše z vlastní zkušenosti velice přesvědčivě [učitelka z mateřské školy Aneta Kochmanová](#):

„Mateřská škola má v první řadě vzdělávat (všimněte si toho slova škola) a já si opravdu nedokážu představit, jak vzdělávat dvouleté dítě s jeho vývojovými specifiky společně s 25-28 dětmi ve věku 3-7 let. Určité řešení je ve snižování počtu dětí ve třídách. Ale i tak tuhle situaci vždycky někdo odnese. A ne, nejde mi o sebe, abych to měla jako učitelka „pohodlně“. Můj největší zájem je, aby bylo dobře dětem. Což je v takové situaci téměř nemožné dokázat.“

Pak je otázka, jestli pro rodiče s takto malými dětmi místo zákonné povinnosti školek vyhovět jim není na místě individuálnější přístup a podpora, například možnost získat za určitých podmínek nárokový příspěvek na to, aby si mohli dovolit poslat například na část dne děti do specializovaných školiček, které jsou na péči o takto malé děti zaměřené (například za podmínky, že rodiče jsou oba zaměstnaní nebo podnikají a zároveň nemají nadstandardní příjmy).

V každém případě, toto už jsou čistě praktické úvahy hledající konkrétní praktické řešení náročné životní situace, nikoliv soubor ideologií, v nichž bohatí a úspěšní muži chtějí matkám předepisovat, co je pro ně a jejich děti nejlepší. Pokud se debata soustředí především na praktické hledisko toho, jak co nejvíce rodičům pomoci při výchově malých dětí a s tím spojeným výpadkem příjmů a větší sociální izolaci, pak to bude první předpoklad nalezení rozumného nastavení, z něhož může těžit celá společnost. Včetně bohatých mužů.

